

OL

ITÓZER

CHT

TE
LECTIV

J
20.

3 * Raktár 654 *

nyagok!

**mek,
sőrak
b.**

etalnacht

gyen!

**átok
uhák**

ből Lei . . 1350.—
..... 1600.—
..... 2900.—
..... 1800.—
..... 1300.—
állandóan raktáron

dinand 34.

szemben

l feljebb

Victoriei 2

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA

Ciuj-Kolozsvár, St. Barou
L. Pop, (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	— 600
Félévre	— 320
Negyedévre	— 170
Egy hónapra	— 60
Egy szám ára pályand- varon és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	— 3-50
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 25 ck
Egy szám	— 1-50 ck

Ciuj-Kolozsvár * VI. évfolyam * 251. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Tebeth 20 * 1923 december 28 Péntek

Szabadkereskedelem és szabad lakás

A kereskedelem utjából, éppen úgy mint a politikából, ha becsületes ösvényen halad, el kell takarítani minden akadályt. A becsületes politika csak a szabad fejlődést, a haladást irhatja zászlajára, a kereskedelem is csak a szabadság jelszavával indulhat utjára. Minden kísérletelés, amely a szabadság korlátozásával, megszorító intézkedések bénító nyugóval akarja megoldani a közösség ellátási problémáit, visszafelé út. Megbukik minden ilyen kísérlet, mert a szabadság ereje nagyobb, erősebb az okoskodásoknál, az egyes emberrétegek érdekeinél, a szabadság utat tör magának és csak az irányító helyen állók felismerésén múlik, hogy a különböző próbálgatások esődöt ne valjanak.

E próbálgatásokból az ország alaposan kivette a részét. A háborús gazdálkodás a háboru végén is éreztette hatását. Az országantuli forgalom megkötöttsége miatt a békekötést követő években még mindig a maximálások, a korlátozások és megszorítások korszakát kellett a kereskedelemlnek átélnie. De mindenki érezte, hogy a nemzetközi forgalom javulásával jönnie kell a vétel és kereslet kiegyenlítő tendenciájának. Mindenki, aki nyílt szemmel látott, tudta, hogy csak okos gazdasági politikával lehet boldogulni. Az okosság kulcsa pedig: a nyestermékek kincseit minél nagyobb tömegekben kell feldolgozni, minél több ipari cikket előállítani, minél kevesebbet behozni és minél több felesleges árucikket kivinni. A pénz raktározása csak így szálardul, az erők versenye csak így fejlődhet egészséges mederben. Szabaddá tenni a kereskedelmet, felvirágoztatni az ipart. Ilyen követelések teljesítése esetén igazság válik annak a szónoknak megállapításából, aki Nagyváradon egy kongresszus alkalmával kijelentette, hogy minden kultúra és művelődés alapja: az ipar és kereskedelem.

Elégítéssel látjuk, hogy a sok próbálkozás után a kormány új minisztere, Tancred Constantinescu belátta, hogy a maximálások országos rendezése az ország mai állapotában felesleges. A legszükségesebb elemi cikkek ellátását ma nem kell már országos érvényű maximálásokkal rendezni. Olyan termék- és liszt-készletek mellett, mint amilyenek felett rendelkezünk, felesleges az országos ármegállapítás, amely voltaképpen egyenes folytatása a központosított háborús gazdálkodásnak. Nincs rá szükség, tehát megszüntették a kereskedelmi minisztérium mellett működő liszt- és kenyérbizottságot is. A liszt maximális árát ezentúl a városi előjáróságok fogják megszabni, a város lakosságának hivatalos képviselői meghallgatása után és a helyi gabona- és lisztárak figyelembevételével. A városok polgárai legjobban kormányozzák a kérdésben önmagukat és egy kicsinyes érdekeken feül álló testület mindig tudja kötelességét a közérdekekkel és a közszükséglettel szemben. Alig várjuk az időt, amikor erre sem lesz szükség, hanem az árak alakulásának egyensúlyában ki fognak egyenlítődni a legszükségesebb árucikkek árai városhatósági maximálás nélkül is.

Annyi bizonyos, hogy a kereskedelmi miniszter politikája ide irányul és egy másik bukaresti hír, amely azt adja tudtul, hogy a belügyminiszter a lakásrekvirálás megszüntetését javasolta a minisztertanácsnak, arra enged következtetni, hogy nem egyedül a kereskedelmi reszort, hanem az egész kormányban az a meggyőződés érvényesül, amelyet a fejlődés logikája diktál: a szabadság, az erők játékának okos kiegyensúlyozódása. Nem a rekvirálások kíméletlenségében kell mutatkozni a hatalomnak, ha abba a bölcsességbe, hogy nincs szükség erre a rendszabályra. Csak így lehet igaz és meggyugtató megoldáshoz eljutni. És ezen a ponton egymásba kapcsolódik a szabadkeres-

kedelem és a rekvirálás ügye. A megkötöttség nélkül való kereskedelem és ipar mellett virágozhat fel az a jólét, amelynek nyomán a bérházak és paloták építenek. Szabadság és nyugalom atmoszférája várható a kereskedelem szabadságától.

A becsületes kereskedelmet nem szabad gátolni, nehogy titkos mellékutakra tévedjen, nehogy sötét üzletekkel, uszorával akarja kártalantani magát. Hányszor hallottuk avatott kereskedők nyilvános beszédeiből, hogy a megszorító rendelkezések csak az uszorát és a til-

tott üzleteket fogják felvirágoztatni és késő lesz, amikor belátják, hogy itt a gyomlálás ideje. A bankokat, különösen azokat, amelyek olcsón jutottak nagyon is drágán kihelyezett pénzeikhez, rá kell szorítani az építkezésre. Ez legyen a lakáskérdés megoldásának első stációja. A kereskedelem teljes szabaddátétele legyen a másik stáció, hogy azután mint lukratív vállalat érvényesüljön a házépítés. Bizonyos, ha a kormány következetes marad a béklyókat feloldó politikájához, akkor a fejlődés és konszolidáció menete ebbe a vonalba fog beleesni.

A nemzeti párt kritikája a kormány kisebbségi politikájáról

Megirták és megcáfolták a néppárt és parasztpárt fuzióját. A pénzügyminiszter sürgősen tető alá hozza a költségvetést. Hatvanhárom szavaznak, kilencvennégy a szavazatok száma. Vajda parlamenti sikere. A kamara két napja

(Bukarest, dec. 27. Az Uj Kelet tudósítójától.)
Az utolsó két napon változatlanul mozgalmas volt a töváros belpolitikai élete. A rövid életű politikai szenzációk piacra dobásával ezuttal is a „Viitorul“ vezetett, amelynek a hasábjain jelent meg az a feltűnést keltő hír, hogy Averescu fuziót ajánl fel a parasztpártnak, Lupu azonban a fuziót visszautasította és csak együttműködésről hajlandó tárgyalni. A „Viitorul“ legújabb szenzációja mindössze huszonnégy órát élt. Rövid életének Averescu hivatalos lapjának az „Indreptarea“-nak rákövetkező nap megjelent száma vetett véget, amely kategórikusan megcáfolja a „Viitorul“ értesülését.

A parlament üléseinek legnagyobb szenzációja Lupas nemzetipárti képviselő felszólalása volt, aki erős szavakkal kelt ki a kormánynak a csatolt területeken rolytatott politikája ellen.

— Az az egységesítés, amit a kormány végez — mondotta Lupas — elcsúszott, zavaros és rendszeretlen ellenszenvet kelt a csatolt területek lakóinál nem az ország, hanem annak vezetői ellen. A liberálisok összetévesztik magukat az országgal és amikor konstatálják az új területeken velük szemben megnyilvánuló ellenszenvet, azt mondják, hogy ez a reakciónak szól. Ez nyilvánvaló tévedés, amelyet tisztázni kell. Az egységesítés nem folytatható az eddigi rendszer szerint, amelynek hibái az egész vonalon érezhető.

Morális reformra van szükség

és oly pénzügyi programra, amelyet lelkiismeretesen alkalmazhat bármely kormány. A liberálisok nem ismerik a kisebbségi problémát sem. Zigaret, aki ismerte ezt a kérdést, hamarosan menesztették, el is ment, mert nem bírta elviselni azt az atmoszférát, amely a fővárosban érezhető.

Lupas beszéde a kamara liberális tagjai között nagy visszataszást keltett.

— A kisebbségek védik intézményeiket, mint ahogyan mi is védelmeztük a magunkét a magyarok alatt — kiáltotta közbe az egyik erdélyi liberális.

A pénzügyminiszter, akinek tulajdonképpen Lupas szavait szánta, felháborodva igyekezett elnémítani a kellemetlen felszólalót.

— Menjen Budapestre, ott mondjon ilyeneket — kiáltotta feléje. Vagy forduljanak egyenesen a népszövetséghez panasszal.

— Nincs rá okunk — felelte Lupas. — Mit védelmezzünk meg Erdélyben a kisebbségek ellen. A román nyelvet? Annak nincs szüksége védelemre. A mi nyelvünk a magyar tirannizmus alatt is fejlődhetett, miért féltik most? Nincs bizalmunk a nyelv életképességében?

Lupas azzal végezte beszédét, hogy a nemzeti párt a kulturállam megvalósítására törekszik, ehhez pedig az

összes becsületes és demokratikus erők együttműködése szükséges.

Ennek a kulturállamnak kebelében jól fogják magukat érezni és harmonikusan együttműködni majd valamennyi népek, nyelvre és vallásra való tekintet nélkül.

Lupas beszédével a „Viitorul“ is foglalkozott. Szerinte, aki Lupast a kamarában beszélni hallotta, azt hihette, hogy a magyar püspököknek a népszövetséghez intézett memorandumát hallja. A lap ezután felszólítja a nemzeti pártot, nyilatkozzon, hogy egyetért-e Lupas demagógiájával.

A kamara huszonnegyedik éjjeli ülésén Lupas délutáni felszólalásának hatása alatt nagy kavargódás támadt. A liberálisok heves szemrehányásokat tettek a nemzeti párt exponenseinek, akiket azzal vádoltak, hogy aláássák a külföld előtt az ország tekintélyét.

A nagy zivaj közepette Constantinescu földművelésügyi miniszter, aki sietett kiaknázni a kedvező szituációt, a kamara elé terjesztette a beszarabiai agrárreform módosításáról szóló törvényjavaslatot. A törvényjavaslat benyújtása óriási felháborodást keltett a beszarabisiak között, akiknek heves felszólalásai még csak növelték az általános zűrzavart.

Végül is az elnök szavazására tette fel a javaslatot, amelynek eredményeképpen a kamara elfogadta a törvényjavaslatot.

A kamara máanap délutáni ülésén

Lupascu tiltakozott a beszarabiai agrártörvény megszavazásának módja ellen,

mert bár mindössze hatvanhárom szavazatot adtak le, a jegyzők csodálatosképen kilencvennégy szavazatot számoltak össze a javaslat mellett. Lupascu felszólalását a Ház többsége természetesen nem vette figyelembe.

A költségvetés vitája

A kamara üléseinek legfőbb napirendi pontja a költségvetési vita volt, amelynek során az összes ellenzéki pártok heves támadásba részesítették a pénzügyminisztert. A költségvetési vita során a parlament tanár és tanító tagjai pártkülönb-ségre való tekintet nélkül értekezletet tartottak és elhatározták, hogy ha Bratianu Vintila pénzügyminiszter nem teljesíti az oktató személyzet anyagi kívánságait, úgy an bloc

a költségvetés ellen fognak szavazni.

Ezt a határozatot memorandumba foglalva átnyújtották a miniszterelnöknek, akit arra kértek, hogy intervenáljon a pénzügyminiszternél az oktató személyzet kívánságának teljesítése érdekében. A miniszter a küldöttség tagjainak kitérő választ adott, ami a küldöttség pártú liberális tagjait is igen elkészerítette.

A költségvetési vitához egyébként Moldovan liberális képviselő szolt hozzá elsőnek, majd Moldovan Viktor nemzetipárti képviselő beszélt, aki rámutatott arra, hogy a pénzügyminiszter nem érdeklik az ország reális szükségletei, mert a költségvetést bankárivek alapján állította össze.

Ezután általánosságban bírálta a kormány működését.

— Nem lehet korrupcióból és baksiból kormányzásti rendszert alkotni — vonta le a végső konkluziót.

Végül az erdélyi földosztási visszaéléseket tette

szóvá, majd feltárta a nyugdíjasok szomorú helyzetét, akikkel a kormány egyáltalában nem törődik, úgy hogy az elmúlt évben ezernyolcszáz tiszt adta be lemondását és nem törődik a diáksággal sem amelyet politikai eszközül azonban szívesen felhasznál.

A pénzügyminiszter, aki különben is igen türelmetlenül viselkedett a költségvetési vita során, e pontnál nagyon unta a szónokot és kijelentette, bármilyen is történjen

a költségvetési vitát csütörtökig be kell fejezni.

A kamara huszonötödiki ülésén több interpellációt terjesztettek elő, mire a pénzügyminiszter kérte a Házat, halasszák el az interpellációk tárgyalását, hogy a költségvetési vita befejezhető legyen. A kamara ehhez hozzá is járult.

Ez alkalommal Madgearu parasztpárti képviselő szólalt fel, aki konstatació, hogy a javaslat nem áll összhangban a pénzügyminiszter bejelentéseivel, aki megígérte, hogy Nagyromániának végleges költségvetést fog csinálni. Az előterjesztett költségvetés éppen úgy átmeneti, mint az előbbiek voltak. A vasúti költségvetéssel foglalkozik és rámutat arra, hogy a drágaságot a tarifaemelés is mily nagy mértékben befolyásolja. Ami a kincstári honok konszolidációját illeti konstatació, hogy ez is könnyelműen és tévesen történt az állam nagy kárára és legalább negyven évig fogja az állam pénzügyeit terhelni. Támadja a minisztert, aki inflációs politikát folytat és ezzel

lehetetlenné teszi a valuta stabilizálódását.

Vajda a belgrádi jegyzőkönyv ratifikálása ellen

A bánági határkiigazítás ügye is szóba került a kamara ülésén. A kamara huszonötödiki éjjeli ülésén Obadeanu liberális képviselő szólalt fel elsőnek. Hevesen támadja Jugoszláviát, mert tízezer Romániát megillető községet tart birtokában és tiltakozik a jugoszlávoknak az ott élő románok ellen megnyilvánuló terrorja miatt.

Ezután Vajda Sándor szólalt fel az egész ellenzék lelkes tapsai között. Történelmi visszajelentést vet a bánati problémára és rámutat arra, hogy a gyulafehérvári nemzetgyűlés határozatainak első pontja Erdély, a Bánát és a magyar részek összes románjainak egyesítéséről szól. Ismerteti, hogy mily

nehéz küzdelmeket kellett vívnia Párisban

Bratianu Jonel intranzigens politikája miatt, amely már annyira veszedelmesnek tűnt fel a szövetségesek előtt, hogy ultimátummal fenyegettek és meg akarták szakítani Romániával a diplomáciai vi-

szonyt és kényszeríteni akarták békedelégátusainak visszahívására, ha nem írta ki Magyarországot és nem írja alá a saint-germani békét.

Ami a kamara előtt fekvő javaslatot illeti, Vajda kijelenti, hogy néhány bánati község elvesztése ugyanazzal a mély tájdalommal töltené el, mint a nyugati Bánát elvesztése. De a helyzet most egészen más. Azt a szerződést, amelyen ez a javaslat épült, még nem írták alá és nem is ratifikálták. Ez tehát vitás kérdés és meg is marad annak, míg Románia megtámadhatatlan aktussal nem ratifikálja a jelenlegi bánati helyzetet. Azután így folytatta:

Lehetséges, hogy Románia egyik képviselője sem tette meg eléggé kötelességét a békekonferencián. Nem vádolom sem Take Jonescut, sem Bratianut, mindketten hazájukért dolgoztak. De kérem Ducát, legyen méltó ahhoz, hogy a román diplomáciát vezetheti.

„A kormány nem fogja tűrni, hogy az utca kormányozzon Romániában“

A bukaresti vizsgálóbizottság tisztázta a polgári hatóságokat. Stratilescu tábornok az ostromállapot ellen. Vegyes bizottság veszi át az idegenellenőrzés ügyét. Tatarescu miniszter nyilatkozza az Uj Keletnek

(Kolozsvár, december 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentette annak idején az Uj Kelet, hogy a belügyminiszter Varariu közigazgatási vezérfelügyelő és Stratilescu tábornok vezetése alatt bizottságot küldött Kolozsvárra, hogy vizsgálják felül a hatóságoknak a kolozsvári tüntetésekkel szembeni magatartását.

A vegyes bizottság három napig tartózkodott Kolozsváron, kihallgatták Muresan prefektust, Popovicu rendőrprefektust, Cepescu főügyészt, Andronescu ezredest, valamint több magasállású katonai személyiséget. A vizsgálat befejezése után felkerestük a bizottság vezetőit, akik azonban kijelentették, hogy mindaddig, míg a miniszterelnök előtt nem referáltak megbízatásuknak eredményéről, nem nyilatkozhatnak. Stratilescu tábornok egyébként kijelentette, hogy

interveniálni fog a hadiállapot megszüntetése érdekében,

mert szégyenletes dolognak tartja, hogy az ország belsejében ostromállapot legyen.

A vizsgálat eredményéről kérdést intéztünk Muresan prefektushoz is, aki kijelentette, ő maga sem tudja az eredményt, nem is akar a dologról elő vágni, de azt gyantítja, hogy a vizsgálat rehabilitálta a polgári hatóságokat.

Popovicu rendőrprefektus, akinek jelenlétében

— én magam se tudom mi lehet. Csak azt tudom, hogy én nem ismerek igazán. Talán az is fontos dolog, hogy mindannyiunkat arról az egy példányról ítélem meg, akit Holts einban láttam. Talán ez éppen olyasvalami, mintha az összes dán nököt azokról a halasszonyokról akarná valaki megítélni, akik a parti piacokon ülnek. Jobban szeretem olyanok elképzelni ezt a népet, mint akik bebizkén, elzárkózva élnek házukban, mint Rebeka az „Ivanhoe“ban, hogy piszkos külső alá rejtik el magukat, hamikor utcára merészkednek — és hogy becsületüket, ragyogásukat megóvhassák, csak egyetlen egy hüségű képviselőt küldenek ki a világ elé, aki aztán újra visszater hozzuk és elveszi jutalmát. Lehet, hogy tévedek, — de minden más elképzelés kellemetlenül hat rám

... Hiszen Szaladin nagy király volt és bátor, nemes elkövető harcos. A szerácok nem voltak kevésbé lovagiasak, mint a keresztény keresztes lovagok. Ezt a történelemből és Walter Scott-ból tudom. A zsidók pedig fajrokonai voltak, — ők is napkeleti vér. És nekik maguknak is csudálatos hőseik voltak a Makabrusok idejében. És végeredményben az apótokok és Krisztus maga is zsidó volt.

... Fiziognómiája valami különös módon kifejező teljes. Ő az egyedüli mindazok között a biatemberek közül, akik hozzánk járnak, akiknek szinte a lelkét is látni lehet. Ha Engbert hadnagy jön hozzánk, mindjárt az egyenruhájában tűnik szemembe. Hvidborn hadapródnál első sorban a mellényére és keztyűire lesznek figyelmesek, — ezzel szemben nem emlékszem olyan esetre, hogy megfigyelt volna egyetlen ruha van őrajta. Még csak annyit se tudok, hogy nagyok-e a lábai, vagy kicsinyek, — azaz, hogy mégis alighanem kis lába van, mert egyébként már föltűnt volna nekem. Az arca az ő egész valója. Multkorjában rossz

Az egész ellenzék támogatná Ducát,

ha magasabb állami érdekek követelnék a belgrádi jegyzőkönyv ratifikálását. Kéri a külügyminiszter, küldjön a bánatiaknak az ünnepek alkalmából egy jó gondolatot, egy vigasztaló szót.

— Nem hiszem, — fejezte be Vajda beszédét — hogy a belgrádi jegyzőkönyv ratifikálásának visszautasítása megrendítené Ducának, mint román külügyminiszternek állását.

Vajda szavainak befejezése után az egész kamara pártkülönbösg nélkül hatalmas tapsal üdvözölte a nemzeti párt vezérének beszédét.

Vajda beszédét a fővárosi lapok mai száma igen melegen kommentálja.

A „Vitorlu“ leszögezi, hogy Vajdának sikerült a vita nivóját emelnie és tárgyilagos fejtegetésével igen érdekessé tette az ülést, amely a román politika történelmének egyik jelentőségesebb fejezete marad.

a bizottság vezetői helyszíni szemlét tartottak, előadta, hogy a rendelkezésére álló csekély karhatalommal képtelen volt kordont vonni a Nemzeti Színház elé és így sem az ünnepi előadás megtartását, sem az azt követő zavargásokat nem tudta megakadályozni. A rendőrprefektus előadása szerint, legfőbb gondja volt, — ha az anyagi károkat nem is tudta megakadályozni, — hogy arról gondoskodjék, senki testi épségében kár ne esék. Erre irányult minden igyekezete.

Kedden este felkerestük Tatarescu minisztert, aki munkatársunk kérdéseire kijelentette, hogy ezidőszere sem a vizsgálat eredményeiről, sem a személyes impresszióiról nem nyilatkozhat, annál kevésbé, mert az ezügyben megindított vizsgálat nem az ő hatáskörébe tartozik. Annnyit azonban kijelenthet, hogy

a kormány nem fogja tűrni, hogy az utca kormányozzon az országban

és amennyiben a vizsgálat a hatóságok vezetői közül valakit bűnösnek talál, az ellen haladéktalanul megindítják az eljárást.

Tatarescu miniszter ezután elmondotta, hogy a közigazgatási reform során bizonyos mértékű átstrukturizálás szükséges. A szigorú inspektorátusok számát szaporítani fogják, minden hadtestparancsnoksági székhelyen szigorú inspektorátust

hangulában volt és úgy esett, hogy hirtelen valami miatt nevetnie kellett. Önkéntelenül az ablaknak fordultam, mert olyasmit éreztem, mintha a nap egyszerre kislőtt volna a felhők közül. Nem furcsa, hogy ilyen tulajdonságokra talál az ember — egy zsidóban?

... Most már olyan tisztán látom: ha mások beszélnek, csak azért teszik ezt, hogy szavakat gyártsanak. Ha ő beszél, azért teszi, hogy egy gondolatnak kifejezést adjon. Sainte buja bőségében van a gondolatoknak: minden kerület egy körül ölel, magához szorit, hogy s kszor szinte a jutalom azt a szeg ny, védtelen kérést. És aztán: a gondolatmenete valami olyan szokatlan és meglepő. A dolgokat csaknem mindig az ellenkező oldalról ragadja meg, mint ahogyan én látom és mégis legtöbbször ugyanarra a végeredményre jut, mint én. Ugy hiszem, mi különbözőképpen gondolkodunk, — de egyformán rezünk.

... Húgom azzal tréfálkozott velem a multkor, hogy Bened xen szerelmes belem. Magától értetődik, nem gondolta ezt komolyan, de azért mégis fájt nekem és közel voltam hozzá, hogy sirva fakadjak. Biz oszthatlak, soha még csak eszembe se jutott felől, hogy szerelmes lehet belem. Ő enbelém! A többiekéről mindről elhittem ezt, hiúságomban. Tulajdonképpen nem is gondolkodtam felele soha. De úgy gondolom, mintha már elvégzett dolognak tartottam volna, hogy már kiválasztott magának egy szép leánykát saját népe közül, a legjobbat közülök, aivel egyszer majd vissza fog vonulni, hogy a világ elől elrejtőzve, boldogan éljen. Azért lepett meg e gem annyira a húgom mondása és éppen azért, mert bennem az az érzés volt... egész báran leirhatom, ha csak nem muszáj ezt a levelet el is küldennem... hogy én nagyon szívesen lettem volna az ő népének az a bizonyos ánya. De ha szeret engem, akkor tul teszi magát ezen a különbségen.

(Folyt. köv.)

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Mair Aaron Goldschmidt

— Gondolhatod, hogy meunyre elcsudálkoztam ezen, — különösen ha visszagondoltam a ti házizsidók arcára, arra a piszkos, rongyos, pénzéhes emberre, akiben a tolvajok minden tulajdonsága egyesítve volt, azzal a külöbséggel, hogy ő csak kerülő u akon akart lopni és váltságképen valami csekélységet mindig visszadott abból, amit lopott. És ez a fiatal ember zsidó! Szinte lehetetlennek látom. A pusztá gondolata annak, hogy ez is tudna csalni — halálos vétkeként tűnik fel előttem. Nem, — a „zsidó“ eluevezésnek önála b zonyára nincs több jelentősége, mint hogy éppen a megjelölésnek valami fajtája, ez úgy, ahogyan a katonák nevéhez szokták ragasztani, hogy tudják, milyen vidéken születtek.

... Ez az ember sokkal nagyobb magasságban látszik előttem, mint amennyire valóban áll, éppen azért, mert akaratlanul is kicsiny mértéket használok vele szemben. Képzeld csak el, — nem csak hogy az egyetlen legkiválóbb diákja, hanem énekelni is szépen tud, a hangja olyan lágy és keletes! Mindegyre a ti házizsidókra kell gondolnom!... h, ha egyszer ott ülne a te zongorád előtt és egy románcot énekelne!...

... Zsidó... Valami sötétet rejt magában ez a szó, valamit ami gyűlölet és megvetés. De valahányszor közelebből vizsgálom, — úgy foszlik szerte, mint az árnyék. Az csak nem lehet komoly ok arra, hogy egy embert gyűljünk és megvessünk, mert más hűten van. És mégis, valahányszor újra agyamba ölik ez a szó, — megint sötétnek érzem. Talán azért van ez, mert valami idgenszerű, messziről jött, ebben a nemzetben. Napkeletről származik, ami föld nekünk olyan csudálatosan idegen...

állítanak
állítanak
parancsnok

Ami

lemáját ill
képviselői

ságokat f
ellátására.

is, hogy k
nem feltét

ponjtából.
meghallgat

ügyében.

.....
Mit vá
mu

(Be

Ma még
gok Angli

kodó jelen

munkaspá

tként a

elhajlások

világpoliti

angol ma

zsidó-prob

Csa

tünk a jü

káspárt

denkor,

állásponto

föld több

hogy az a

mai napig

ráció előz

gyunk, an

kétség

káspár

Ramsay

Palesztiná

dig is kö

azt a célk

kongressz

során. Ma

éreződött

fogással

kivánsága

adóságot

ebben az

ezredek ó

Az

követelés

befejezése

szónoklata

sz angol

kötelezette

A brit bi

vencijájáva

hányszor

ingadozás

ben volt,

a mun

és az igz

követelték

Azzá

retete és

tek az ú

Wedgwood

közzé men

rázzák és

ki nem le

gwood am

kében fára

mutatta a

támaszkod

építés nag

Mási

őszinte, m

záró dem

demokráciá

dolgozó ré

is a demok

Lengyelors

vető emekt

ban, amik

tombolta k

amely ha

követelésév

A m

sokon való

békés fejlő

kés fejlődé

ságpolitikán

Macedonald

tekinthet a

mogatná Ducát, követelnék a belgrádi ri a külügyminiszter, nepek alkalmából egy szót. jezte be Vajda beszé- ryzkönyv ratifikálásá- liténé Ducának, mint lását. zése után az egész ka- hatalmas tapssal üdvö- ek beszédét. osi lapok mai száma

hogy Vajdának siker- éa tárgyilagossá fejtege- az állást, amely a re- egyik jelentőségtejes

ni,
ániában"
kat. Stratilissu
z idegenellenör-
esitnek

szemlét tartottak, ek- álló csekély karha- lant vonni a Nemzeti ünnepi előadás meg- avargásokat nem tudta referkus előadása em- ha az anyagi káro- ályozni, — hogy arról beszébeben kár ne essek. ezete.

ak Tatarescu minisz- érdéseire kijelentette, zsgálat eredményeiről, ról nem nyilatkozhat, yben megindított vizs- tartozik. Anyit avoa-

türni, hogy az az országban

a hatóságok vezetői az ellen haladéka- t.

után elmondotta, hogy rán bizonyos mértékig A siguranca inspekte- fogják, minden hadtest- ziganca inspectorátust

y esett, hogy hirtelen llett. Önkéntelenül az t olyasmit éreztem. isütött volna a felhők ilyen tulajdonságokra időben?

szintén látom: ha azért teszik ezt, hogy ő bezzel, azért tesz, befejezést adjon. Sainte gondolatoknak: minden magához szorit, hogy zt a szeg ny, védtelen gondolataimete valami epő. A dolgokat csak oldalról ragadja meg, és mégis legtöbbször yre jut, mint én. Ugy pen gondolokunk, —

tréfálkozott velem a szerelmes belem. Ma- dolta ezt komolyan, nekem és közel voltam ak. Biz oszthatlak, soha ott felől, hogy szerel- belém! A többiekrel iuságomban. Tulajdon- ottam fele soha. De már elvégzett dolognak ár kiválasztott maga- eját népe közül, a leg- yzer majd vissza fog lól elirjtözve, boldogan e gem annyira a hu- ezért, mert bennem az áran leirhatom, h szan t el is küldenem... esen lettem volna az ő anyja. De ha szeret en- gát ezen a különbségen.

állítanak fel. Így már a legközelebb inspektorátust állítanak fel Brassóban, amely nemrégben hadtest- parancsnoksági székhely lett.

Ami az idegenellenőrzés szönyegen lévő problémáját illeti, a kormány a közigazgatási hatóságok képviselőiből és polgári személyekből vegyes bizottságokat fog szervezni az idegenellenőrző szolgálat ellátására. Ezek a bizottságok fogják elbírálni azt is, hogy kik azok az idegenek, akiknek a jelenléte nem feltétlenül szükséges az ország gazdasági szempontjából. Az illetékes hatóságok e bizottságok meghallgatása után fognak dönteni a kiutasítások ügyében.

Mit várhat a világ zsidósága az angol munkáspárt uralomrajutásától?

(Berlin, dec. 27. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Ma még nem lehet tudni, miként alakulnak a dolgok Angliában. Egyelőre csak félhivatalos és bizakodó jelentések jönnek Angliából arról, hogy a munkáspárt készülődik a hatalom átvételére, ami főként a külpolitikai orientációban fog lényegesebb elhajlásokat mutatni. Nem lényegtelen azonban világpolitikai szempontból sem a kérdés, hogy az angol munkáskormány milyen állást foglal el a zsidó-problémával szemben.

Csak a multa támaszkodva következtethetünk a jövőre. Kétségtelen, hogy az angol munkáspárt a zsidó-problémák megítélése körül mindenkor, mondhatni fentartás nélkül demokratikus álláspontot foglalt el, sokkal inkább, mint a külföld többi munkáspártjai. És meg lehet állapítani, hogy az angol munkáspárt e kérdésben mind a mai napig konzekvens maradt. A Balfour-deklaráció előzményeiről olyan okiratok birtokában vagyunk, amelyek

kétségtelenül igazolják az angol munkáspártnak a Palesztina-kérdésben tanúsított jóindulatát.

Ramsay Maedonald több ízben cikkezett a zsidó Palesztináról és cikkeinek hangja és vejele mindig is közel érintette azt a programot és ugyanazt a célkitűzést, amelyet a zsidóság alkotott meg kongresszusain és egyéb hivatalos megnyilatkozásai során. Maedonald politikájából az a meggyőződés érződött mindenkor, hogy a szocialista világfel-fogással nem ellenkezik az, ha a zsidó nép ősi kívánsága teljesül és hogy az emberiség történeti adósságát ró le, amikor Zsidóországot újjáépíti és ebben az országban nemzeti hajlékot ad az évszázadek óta zaklatott és tűzött zsidó nép számára.

Az angol munkáspárt nem elégedett meg e követelés platónikus helyeslésével. A világháború befejezése óta a mai napig a labour party vezetői szónoklataikon és újságjaik hasábjain követelték az angol népek a zsidó néppel szemben vállalt kötelezettségek maradék nélkül való teljesítését. A brit birodalom mandátumának minden konzekvenciájával való végrehajtását követelték és valahányszor az arab intrikák, vagy a konzervatívok ingadozása miatt a Balfour-deklaráció veszélyben volt,

a munkáspárt legjobbjai porondra léptek

és az igazságosság és Anglia becsülete nevében követelték az adott szó betartását.

Azzal is nyomatékokat adtak a zsidó-ügy szerete és megbecsülése iránt, hogy ők maguk léptek az ügy érdekében sorompóba. Tudjuk, hogy Wedgwood ezredes, Maedonald és mások a zsidók közé mentek, hogy a nép érzéketlen tömegeit felrázzák és megértessék velük saját érdekeiket. Soha ki nem lehet tépni a zsidó történelemből Wedgwood amerikai utját, amikor az újjáépítés érdekében fáradságos propagandát fejtett ki és megmutatta a tömegeknek, hogy csakis saját erejükre támaszkodva képesek véghezvinni és megoldani az építés nagy problémáit.

Másik történeti érdeme a munkáspártnak az őszinte, minden kétértelműséget és kétséget kizáró demokráciának a követelése. Amikor pedig demokráciát követeltek a civilizált államokban a dolgozó rétegeknek, követelték a zsidók számára is a demokrácia szabad légkörét. Emlékezzünk csak Lengyelországban a köztársaság megalakulását követő években, a megrázkódtatások súlyos napjaiban, amikor az elégedetlenség a zsidókkal szemben tombolt ki magát, az angol munkáspárt volt az, amely hatalmas súlyával a demokrácia erélyes követelésével állott

a bántalmazottak pártjára.

A munkáspártnak az utolsó angol választásokon való erőteljes előtörése elsősorban jelenti a békes fejlődés kilátásait az egész világon. E békes fejlődés keretei között pedig annak a szabadságpolitikanak érvényesülését, amelyet Ramsay Maedonald tűzött ki célul. A zsidóság bizalommal tekinthet az Angliában készülő rezsimváltozás elé.

„Franciaországot a frank zuhanása engedékenységre bírja“

A német kormány memoranduma a normális gazdasági élet helyreállítását kéri Páris tárgyal Brüsszellel. Békés hangulat Franciaországban

(Páris, december 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hösch német ügyvivő átnyújtotta Poincarének a német kormány memorandumát a megszállt területek gazdasági és adminisztratív problémáinak megoldásáról. Hösch kifejtette, hogy a német kormány legfőbb kívánsága a vámsorompó megszüntetése, a megszállt területek ügyeinek közös vezetése, a kiutasított tisztviselők visszafogadása és általában a normális gazdasági élet helyreállítása.

A német kormány ugyanezt a memorandumot a belga kormánynak is átnyújtotta.

Páris, december 27. A német ügyvivő által Párisban és Brüsszelben átnyújtott jegy-

zék ügyében a francia és belga fővárosok között megindultak a tárgyalások a Németország- nak adandó válasz-megszövegezésére. A legfontosabb kérdés egyelőre az, hogy Németország- nak Franciaország és Belgium azonos jegyzéket küldjenek-e, vagy pedig különböző szövege- zésben közöljék válaszukat. Az a vélemény, hogy mindkét kormány külön választ küld, előzően azonban közlik egyrússal jegyzékeik szövegét.

Páris, dec. 27. A reggeli lapok cikket írnak arról, hogy Franciaország és Németország között megindulnak a közvetlen tárgyalások. Azt hiszik, hogy Franciaországot a frank ár- zuhanása engedékenységre fogja bírni.

Százötvenezer levél a posta egyhaví forgalma

Ötven százalékkal csökkent az ajánlott levelek száma. A levelek kilencven százalékát kereskedők írják. Uj rendszer a dolláros levelek kézbesítésénél

(Kolozsvár, december 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ha egy város fejlődését vizsgáljuk, nagyon sokféle szempontot kell figyelembe vennünk. E szempontok között igen fontos helyet foglal el a posta. A magánlevelezés nagyon kis mértékét teszi ki a posta forgalmának, úgyhogy egészen bátran mondhatjuk, a posta tükrö a kereskedelmi forgalomnak.

Most, hogy a polgári év befejezéséhez közeledik, különös érdekessége van annak, hogy a posta forgalma mennyit fejlődött 1923-ban, mert hiszen ebből következtethetünk a kereskedelem fejlődésére is. Munkatársunk felkereste a kolozsvári postahivatal főnökét, aki a következő felvilágosításokat adta:

— A posta forgalma a tavalyi kétszeresére emelkedett. Atlagosan naponként ötezer levél jön és megy, ami egy hónapban százötvenezer levelet jelent a tavalyi negyven-ötvenezer levéllel szemben. A levelek kilencven százaléka kereskedőktől jön, illetve kereskedőknek megy. A legutóbbi tarifaemelés óta ötven százalékkal csökkent az ajánlott levelek száma, a közönség igyekszik az ajánlási díjat megtakarítani.

— Ezt a nagy forgalmat negyvenöt tisztviselő és száznegyven altiszt bonyolítja le. Ez a szám bizony nagyon kevés, kevesebb mint tavaly volt, de remélem, hogy a posta további

fejlődése a személyzet szaporítását feltétlenül maga után vonja.

— Sok panasz merült fel azelőtt, hogy az Amerikából küldött dolláros leveleket a postán megdézsmálják. Hogy ezeket a vissza- éléseket megszüntessük, bizottság alakult, amelynek a hivatal főnöke és két főtisztviselő a tagjai. Ezelőtt a bizottság előtt a címzettek jelenlétében bontják fel a dolláros leveleket. Ennek a rendszernek az eredménye, hogy hosszú idő óta nem fordult elő reklamáció.

— A posta személyzete teljesen átérzi, hogy milyen nagyfontosságú szerepe van az állam és a kereskedelem életében, zugolódás nélkül végzi gyakran nagyon megerőltető munkáját és elvárja, hogy a közönség ennek a munkának az elvégzésében minden rendelkezésére álló eszközzel támogassa.

Kommunista forradalom készült Spanyolországban

Madrid, december 27. A spanyol fővárosban messzeágazó összeesküvést fedeztek fel. December huszonnyolcadikára nagy kommunista forradalmat készítettek elő, amely egész Spanyolországra és Portugáliára kiterjedt volna. Madridban, Szevillában és másutt több kommunistát tartóztattak le, akik sportegyesületek leple alatt szervezkedtek.

Rózsa megmérgezte az anyját

A kicsapongó leány mérget öntött anyja teájába. Az ifjabb leány vádja. Letartóztatták a mérgekeverőt

(Nagyvárad, dec. 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kedden délután megdöbbentő gyilkosság történt Nagyváradon. Egy elvetemült fiatal lány megmérgezte édesanyját, aki nem tudta eltűrni leányának kicsapongó életmódját és nem akarta megtakarított pénzét könnyelmű lányának ajándékozni. A bestiális gyilkosság körülményeiről nagyváradai munkatársunk ezeket jelenti:

Jaj istenem, megölték az anyám

Kedden délután telefoncsengő zavarta meg az inspekcioszoba csendjét.

— Jaj istenem, megölték az édesanyját! — sikoltotta telefonon keresztül egy fuldokló hang. Az inspekcios rendőrtiszt nagy nehezen csak annyit tudott meg a telefonon keresztül, hogy a telefonáló Szász Juliska és a Szent Jeromos-utca 18 szám alatt lakik. A telefonértesítés után rendőri bizottság Baldi-Pop Miklós rendőrkapitány vezetésével a helyszínre sietett. A rendőri bizottság behatolt az áldozat szobájába, ahol az ágyban fekve rátaláltak övegy Szász Ferencnére, aki meredt tagokkal, véres szemekkel feküdt az ágyon. Kékesbe játs. jkain friss égési sebeket láttak.

A rendőri bizottság a szobában csak az áldozat idősebbik leányát, Szász Rózsát találta, a kisebbik leány, aki a feljelentést tette, nem volt ott. Baldi rendőrkapitány faggatni kezdte a leányt, aki azonban semmi felvilágosítást sem tudott adni.

Te ölted meg az édesanyánkat

A vallatás közben lépett be a szobába Szász Juliska, aki a zokogástól alig tudott szóhozjutni, majd amikor megpillantotta nővérét, hisztériás transzba esett és exaltáltan kiáltotta:

— Te ölted meg az édesanyánkat.

Szász Rózsa szó nélkül, halott-fehéren hallgatta a borzalmas vádat, majd percek múlva eszmélt csak fel, elhárító mozdulatot tett a kezével és védekezni próbált. Huga azonban nem hagyta szóhozjutni és magából kikelve önkívületi állapotban kiáltozott egyre:

— Kapitány ur, vigyék el a Rózsát, ő ölte meg az édesanyját, vigyék el a Rózsát, mert nem tudok vele egy szobában lenni.

A rendőri bizottság tagjai hosszas fáradozás után lecsillapították a jajveszékáló leányt, aki töredzett szavakkal elmondotta, hogy a Rózsa folyton pereskedett az anyjával. Legutóbb is háromszáz lejt kért az anyjától, de az anyja nem akart több pénzt adni.

Rossz leány volt a Rózsa

— Ma délután — kezdte Szász Juliska — temetésről jött haza az anyám, fáradt volt és fázott. Rózsa teával kínálta, hogy felmelegedjék. Nekem mindjárt feltűnt, mert Rózsa rossz leány volt. Mindig perelt anyámmal, most egyszerre ilyen jósvívt lett.

— Megcsinálta a teát azután rumot töltött bele, de más üvegből az anyámnak és más üvegből magának. Anyám, mikor megkóstolta a teát panaszkodott, hogy furcsa keserű íze van. Rózsa megnyugtatta és még három cukrot tett a teába.

— Azután anyám egy hajtásra kiitta a teát és mindjárt nagyon álmós lett. Én később vásárolni akartam, pénz kellett és fel akartam költeni az anyámat, de Rózsa nem engedte és azt mondta, kérjek pénzt a szomszédoktól. Mire visszajöttem, anyám halott volt.

A rendőrség a vallomás alapján letartóztatta Szász Rózsát, aki azonban állhatatosan tagad.

Girill herceg visszatért a száműzetésből

Szofia, december 27. Cirill herceg, Boris király fivére, akit Koburg Ferdinánd cárral együtt száműztek annak idején, Szófiába érkezett. A herceg bolgár utlevéllel utazott Bécsen, Bukaresten és Ruszcsukon keresztül. Cirill herceg a király kívánságára érkezett haza. A diplomáciai körök lehetségesnek tartják, hogy Bulgária prezumtív trónörökösének fogják proklamálni.

Támár

(Gizskalay János bibliai regénye. Megjelent a Kadima kiadásában.)

I.

Figyelemreméltó jelensége a kulturhistóriának, hogy míg az összes művészetek, főként a festészet, szobrászat és zene a legrégebb idők óta bőségesen merítették tárgyukat a bibliából, addig a szépirodalom, amely a kifejezés eszköze tekintetében a legközelebb áll hozzá, alig mert hozzányulni a Könyvek Könyvéhez. A legnagyobb festők és szobrászok (hogy csak Rembrandtot és Michel Angelót említsen) legragyogóbb alkotásainak forrása a biblia volt. Alig van alkotó és reprodukáló művész, aki ne igyekezett volna a maga művészi megérzésén keresztül kifejezni a bibliát. Csak az elbeszélő irodalom kerülte el gondosan a művészi inspirációnak ezt az örökké frissen pezsdülő forrását, mintha lángpallosu Cherub állotta volna útját. Mi volt az oka az érthetetlen tartózkodásnak?

Azt hiszem, éppen abban a körülményben kell keresnünk az okot, amely leginkább predestinálja az irodalmat, hogy kiegészítője legyen a bibliának: a kifejezés eszközeinek azonosságában. Az irodalom ugyanazzal a materiával dolgozik, mint a biblia, a szó és a betű közvetíti mindkettőnél az eszmét, a gondolatot. Ha meggondoljuk, hogy nemcsak a zsidóság, az összes népek mindig szentnek tartották ezt a könyvet, amelytől sem elvenni, sem hozzátenni nem szabad, feltehető, hogy az írók, noha felismerték a szinte önként kínálkozó lehetőséget, mégsem mertek bibliai témát választani, mert ezt könnyen profanizálásnak tekintette volna a köztudat. A festő, a szobrász nyugodtan kelthette új életre a biblia alakjait és eseményeit, senki sem emelt vádat, hogy belekontárkodott az isteni eredetű szentségbe, mégha a mű nyilvánvalóan önkényes is volt, — annyira elűtő a megjelenítési forma és az anyag, — ám az irodalom, ha megoly tisztán adja vissza a biblia szellemét, de szükségszerűleg más szavakkal, máris áttörte a korlátot, amelyet a vallásos élet az évszázadok folyamán a biblia köré vont: megváltoztatta a bibliát. Pedig minden szó és minden kifejezés le van zárva, megrögzítve a maga helyén, amelyet bolygatni erehettség. A bibliát csak kommentálni szabad, de nem átdolgozni, vagy pláne a fantázia szárnyalásával újramesélni. Különösen nálunk, zsidóknál volt ez a törvény mindenható, valóságát a vizitívus, úgy hogy még a modern korban sem választottak írónk bibliai témát. A biblia hatása majdnem minden nagyobb írón és költőn érezhető ugyan, de a bibliáig alig-alig merészkedtek. (Ritka kivételt képez a József-történet, amelyet erősen kihasználva, legendáris motívumokkal egy XVI. századbeli ismeretlen szerző írt meg jiddis nyelven és amely könyv hosszú időn keresztül egyetlen irodalmi olvasmánya volt a zsidó családnak.)

Ma már mindenki érti, hogy ez a felfogás nem időzerű és nem is szolgálja a célt, amelyet szolgálni akar: a biblia tekintélyének és tisztelgetésének őrségben tartását. A bibliában az örök emberi érték testesül meg, amit a talmud úgy fejez ki, hogy a biblia az emberek nyelvén beszél. De az emberi beszéd változó és nem egy halhatatlan gondolat sikkadt már el a szavak elvénhedése miatt. Ezért fordították le újra és újra a szent könyveket. A fordítás azonban még nem elegendő. Az irodalomnak éppen az a feladata, hogy a biblia örök emberi lényegét közelebb hozza a kortársakhoz, hogy a gondolatot, amely a bibliában néha csak villanásszerű rövidséggel, töredekesen jelentkezik, továbbbontja, kitöltse és ezzel mintegy megöntözze a gyökereket, amelyeknek örökzöld lombosításban kell tartaniuk az évezredek koronát. Ma már nem kell félnie az írónak, hogy művét a biblia profanizálásának fogják tekinteni, föltéve természetesen, hogy nem akarja tudatosan profanizálni. A napokban olvastam a kitűnő Albert Ehrensteintől hasonló gondolatot: „A biblia csak töredék — írja Ehrenstein. Ó- és Újtestamentum kiegészítés után kiáltanak.” Ez a kiegészítés a művészek feladata.

II.

Érdekes momentumnak tartom, hogy nemcsak a magyarnyelvű, de talán az egész zsidó irodalomban az Uj Kelet irógárdája tette az első kísérleteket a bibliai regény megteremtésére. Ujvári Péter, Kaczér Illés és Sas László bibliai regényei után most Gizskalay János bibliai regénye, a Támár került a könyvpiacra.

Ha kihullana tudatomból, hogy valaha élt egy Támár nevű semita nő, akiről a biblia négyöt mondatos szüksévszerűséggel bizarr históriát jelez fel és a regényt mint az írói fantázia önálló alkotását tekinteném, azt mondanám rá, határozottan érdekes és szórakoztató írás. Az ember elkezd elvasni az egzotikus, pompásan szőtt mesét és nem

Venizelosz mégis visszatér Görögországba

Teljesíti a nép kívánságát, de visszavonul a politikától. Papanastasiu az új görög miniszterelnök. Amerika rokonszenvez a köztársasági mozgalommal

(Athén, december 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Venizelosz közölte a kormánnyal, hogy érett megfontolás után elhatározta, engedni a nép kívánságának és

visszatér Görögországba,

Változatlanul megmarad azonban régi elhatározása mellett, hogy nem vesz részt többé a politikában. Venizelosz szombatn szál hajóra Marseilleben. Miután Athénben bizonyosra veszik, hogy elhatározása mellett ki is tart, a köztársasági párt fel-szólította Papanastasiut, alakítsa meg kormányát.

Bukarest, dec. 27. Hivatalos helyen cátojják a külföldi lapoknak azt a hírt, hogy Djuvara athéni román követet visszahívták. Djuvarát Duca külügyminiszter csak azért rendelte Bukarestbe, hogy szóbeli jelentést tegyen a György király elutazása után

Athénben lejátszott eseményekről.

Távolléte alatt titkára fogja a követség ügyeit vezetni.

Bukarest, december 27. A görög királyi pár Bukarestbe érkezése óta a legszigorúbb visszavonultságban él a cotroceni palotában.

Bukarest, december 27. A „Lupta“ közli a következő hírt, amely jellemzi, miként van a külföld informálva a balkáni eseményekről: Az „Associated Press“ jelenti: Sándor szerb király kérte a bir megválni a könyvtől, amíg az utolsó betűig el nem olvasta. Gizskalaynak élő, husból-vérből való alakjai vannak, akiket úgy állít szembe egymással, hogy a drámai feszültség egy pillanatra sem lankad el, megfogja az olvasót és ékesen csengő stílusának tüzes szekerén ellenállhatatlanul ragadja magával a mese szférába, amíg a magasban kékülő csucson megpihenteti.

Én azonban a könyv legnagyobb értékét nem ebben látom és a könyv olvasásakor mindennél erősebben az a tudat volt fölöttem, hogy bibliai regényt olvasok. A hangsúly a biblián van, nem a regényen. Ha nem félnék tőle, hogy megkötve nek, azt mondanám, a „regény“ szót el is hagyhatjuk, nekem legalább, mikor letettem a könyvet, az volt az érzésem, hogy a bibliát olvastam. Gizskalay újramesélte a bibliát. Nem regényt írt, nem is akart regényt írni. Csak elmondta nekünk a timnai Támár esodálatos történetét, úgy ahogy bizonyára évezredekkel ezelőtt mesélték egymásnak a héber pásztorok, ahogy szájról szájra, nemzedékről nemzedékre járt, amíg a bibliai írástudó rövid emlékeztető szavakban pergamentre rózta, nehogy feledésbe menjen az utókor számára. Gizskalay a szavak csontvázát beborította a mese husával és izmaival, amíg életre kelt és új virulásban megjelent előttünk. Nem változtatta meg a biblia szellemét, csak betöltötte azt.

Különös érdeműl tudom be Gizskalaynak, hogy könyve témájánál a Támár-históriát választotta, a bibliának ezt a sokszor félreértett és valóságosan agyonhallgatott fejezetét, amelyet (ezt csak kurióznaképpen említem meg) a zsidóság ellenségei hosszú időn keresztül az eredendő zsidó erkölcszetenség példájának hozták fel. Gizskalay nagy szaktudással és még több szeretettel és művészi érzéssel megmutatta a Támár-legenda igazi értelmét és mély erkölcsi tanítását. Egy fejezetet mutat be az ősi zsidó életből, amikor indulóban volt a Jákob-nemzetség, hogy betöltse hivatását a földön. A hősi eposzból diadalmasan esendülnek ki azok az erkölcsi mozgató erők, amelyek a zsidóságot évezredek viharain átmentették és amelyek

francia kormány elnökét, hogy Franciaország ne ismerje el a görög köztársaságot, mert ha a monarchia Athénben összeomlik, úgy veszélyeztetve lesznek Szerbia és Románia trónjai is, mivel a három trón között a családi kapcsolatokra való tekintettel igen szoros viszony áll fenn.

London, dec. 27. Annak a hírek a nyomán, hogy Románia és Jugoszlávia esetleg hadsereggel támogatná a görög királynak Athénbe való visszatérését, a „Chicago Tribune“ megállapítja, hogy Románia és Jugoszlávia nagy összegekkel tartoznak az Egyesült-Államoknak, amely nem fogja megengedni, hogy kölcsönadott pénzét új köztársaságok elleni háborúra, vagy egy idegen dinasztának restaurációjára fordítsák. A lap hozzátéveszi, hogy az amerikai kormányt már nem érdeklik a görög rojalisták ügyei, mert Angliának rövidesea munkás-kormányra lesz és így az angol monarchisták befolyása a többi államokban

jelentékenyen csökkenni fog.

Az Egyesült Államok kormány utasította európai képviselőit, küldjenek be pontos adatokat a görög választások eredményeiről, valamint a monarchista ügynököknek a többi európai államokban kitejtett tevékenységéről. Tekintve, hogy az angol munkáspárt kijelentette, nem avatkozik bele Görögország belügyeibe, a jelenlegi angol kormány pedig nem tett lépést György király érdekében, a görög dinasztia uralkodása megszűntnek tekinthető.

már ott az ősek sátraiban teljes fényükben kibontakoztak.

A Támár alakjai régi ismerőseink. Találkozunk velük a hittanórák lelégtelen unalmában, vagy a chéder nyomasztó levegőjében. De milyen mások, mennyivel igazabbak, ahogy most látjuk őket, Jákobot, a sátorlakó fejedelmet, a magas-homloku Lévit, a karcu Naftalit, Dant, akinek szeme olyan okosan ragyog mint a vipera szeme, a szilaj férfit, Judát, a csontos öklü Jiszászcshárt, a fiatal Józsefet, a dudoros homloku, sasorru fiút, a nagy álmódót és őket mind, akik létünk kezdetén ott mozognak a naptól aranylók kanaáni homokon. A bibliai hősek kilépnek a holt betűk temetőjéből, élők lesznek, embereké lesznek és mi kezdjük érteni sorsunk nagy misztériumát. Mesteri kép a félvért Onán alakja, akiben az örök tépelődő, az örök tagadó elevenedik meg. És mindezek fölött ragyogóan emelkedik ki az aszszonyiságért máglyára lépő Támár: a zsidó anya, a szent zsidó asszony. Az ő alakját áhitatos gyöngédséggel és meghatódott szeretettel rajzolta meg az író.

Akadnak majd bizonyára, akik azt mondják, lehetetlen fel nem ismerni Gizskalay regényében a tendenciát, a népi feltámadás gondolatát. Erre csak azt felelhetem, a bíbia is ilyen tendenciás. Az is a zsidó nép örök életét hirdeti. Egyébként minden valamire való alkotása a világirodalomnak át van szöve tendenciával és minden igazi nagy regény irányregény. A vérbeli művész mindig többet akar a szavak és a mese könnyed játékánál. A Part pour l'art a tehetségtelenek menedéke. De hogyan is lehetne tendencia nélkül írni Támarról, a szent zsidó asszonyról, „akinek koronás fia — mint írva vagy — eljövendő, hogy újra fölragyogtassa Cionnak fényességét és egybegyűjtse az ő népének szétszórta föld négy sarkáról, hogy örvendének az igazak és megvigasztaltatnának a Cionért és Jerusálajmért gyászolók, hamar, még a mi napjainkban, Amen.

Marton Ernő.

* Stanniol, arany, ezüst, színes Lepage-nál, Cluj. Kérjen árajánlatot.

Devizák	Erdélyi pénzpiac december 27-én						Kolozsvárt fizettek 100 lejért
	A kolozsvári clearing-iroda jelentése						
	Temesvár	Brassó	Arad	Nagyvárad	M.-Vshely	N.-Szobon	
Zürich	34-3380	—	—	34-3390	34-3385	3410-3390	290-292
Newyork	195-94	—	—	195-94	—	195-94	05100-05300
London	850-45	—	—	850-46	850-45	—	0119-01110
Páris	970-65	—	—	—	—	1070-65	1045-1055
Milano	846-42	—	—	—	—	—	855-860
Prága	569-66	—	—	567-65	570-67	—	1680-1695
Belf. m. k.	—	—	—	172	—	—	16500-17500
Külf. m. k.	—	—	—	—	—	—	8800-9000
Belgrád	—	—	—	—	—	—	4255-4260
Varsó	—	—	—	—	—	—	—
Bécs	365-68	—	—	365-68	—	—	26000-26400

országba

Franciaország az új mozgalommal

Franciaország ne... mert ha a monar... veszélyeztetve les... is, mivel a három... való tekintettel

a hírek a nyomán, esetleg hadsereggel Athénbe való vissza... megállapítja, hogy... összegekkal tartoznak... nem fogja meg... új köztársaságok... dinasztianak... hozzáteszi, hogy... nem érdeklik a görög... rövidesea mun... angol monarchisták

kenni fog. aya utasította európai... adatokat a görög... alant a monarchista... államokban kitejtett... az angol munkás... bele Görögország... kormány pedig nem... érdekében, a görög di... tekinthető.

nyes fényükben kibon-

ismerőseink. Találkoz... elégtelen unalmában,... egójében. De milyen... hogy most látjuk... fejedelmet, a magas... aftalit, Dant, akinek... mint a vipera szeme,... ntos öklü Jiszászcshárt, homloku, sasorru fiut, ad, akik létünk kez... tól aranyló kanaáni... lépnek a holt betűk... emberekké lesznek és... nagy misztériumát. a alakja, akiben az... lo elevenedik meg. És... melkedik ki az asz... Támár: a zsidó anya, alakját ábitatos győn... eretettel rajzolta meg

ára, akik azt mondják, Giszkalay regényében a... s gondolatát. Erre csak... ilyen tendenc-írás. Az... hirdeti. Egyébként min... a világirodalomnak át... minden igazi nagy regény... ész mindig többet akar... ed játéknál. A Part... menedéke. De hogyan... irni Támárról, a szent... ronás fia — mint írva... újra fölragyogtassa... begyűjtse az ő népének... arkáról, hogy őrvende... szaltatnának a Cionért... hamar, még a mi nap... Marton Ernő.

zást, színes Lepagénál,

Szobor	Kolozsvárt fizettek 100 lejért
0-3390	2-90-2-92
35-94	051-00-053-00
	011-9-011-10
70-65	10-45-10-55
	8-55-8-60
	16-80-16-95
	16500-17500
	8800-9000
	42-55-42-60
	36000-36400

HIREK

Ar Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei felévre 320 lei, egész évre 600 lei.
Romániában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (Bucuresti, Str. Gea. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

Heti naptár

5684. Tebet 21. Szombat.
Szombat beköszöntése: Temesváron 4 óra 45 perc, Kolozsváron 4 óra 35 perc, Brassóban 4 óra 25 perc.
Szombat vége: Temesváron 5 óra 45 perc, Kolozsváron 5 óra 35 perc, Brassóban 5 óra 25 perc.

Szidra: Sómath. (Mózes II. könyve, I-ső fejezet.) A héberék Gósen földjén elszaporodtak. Fárát, aki jóindulattal volt velük szemben, megölték egy lázadás alkalmával. Az egyiptomi királyságok ismét egyesültek s az új király (II. Rámszesz?) expanziós politikát folytatott Ázsia felé. A kanaánita királyokkal könnyű dolga volt. Semmiféle összetartó kapcsolatot nem volt köztük s így egyenként behódoltak neki. De a független sómita beduin törzsek sok gondot okoztak neki, meghódolni földi hatalom előtt nem akartak, sőt határait betöréssel fenyegették. A veszély annál nagyobb volt, mert Alsó-Egyiptom keleti vidékein Gósen földjén laktak a beduinokkal rokon semita-héberék, akik betörésük alkalmával igen könnyen hozták pártolhattak. A Fárát ezért minden eszközzel megragadott a héberék megsemmisítésére. A héber nép nagy részét sikerült testileg-lelkileg szolgává súlyosítani, de egy hébert ő maga nevelt oly körülmények között, hogy minden tehetsége szabadon kifejlődhetett és ez az idegenben nevelkedett héber Móse rabban, népe felszabadítójává lett. Amikor legelőször az igazság pártjára kelt az erőszak ellen, akkor szolgálókénti testvérei árulása miatt menekülnie kellett Midjánba, a független semita-héberék rokontörzse közé, ahol érkezése után mindjárt alkalma nyílt egyiptomi „bűne” megismétlésére, de ott már nem üldöztetést, hanem szeretetet és a családi otthon nyugalmát eredményezte neki. De hiába menekült Mózes a midjámi nyugalomba, a Gondviselés testvérei szenvedéseire emlékezett és elküldötte a megváltók tövisével teli, de diességés utjára.

Háftára: Hábbajim járás Jáakob. (Jesája 27.) Valamint a multban, ugy a jövőben is lesz Jiszrael Mierájimban és más országokban és Isten megfuvatja majd a nagy harsonát s eljönnek az Ásurban elveszettek és a Mierájimba száműzöttek és mind leborulnak Isten előtt a szent hegyen Jeruzsálemben.

Bacalbas lemondását nem fogadták el. Bukarestből jelentik: A bukaresti újságírók szindikátusának választmánya tegnapi ülésén egyhangulag bizalmat szavazott Bacalbasának és nem fogadta el az elnökségről való lemondását.

Igazságügyi inspektorátusok Erdélyben. Bukarestből jelentik: Az ökirályságban már régen bevezetett igazságügyi inspektorátusok intézményét Erdélyre is ki fogják terjeszteni. Az igazságügyi felügyelők speciális hatáskörrel felruházott semmitészéki bírák lesznek, akik időnkint felülvizsgálják a bíróságok munkáját és az ügymenetet. Ennek az inspektorátusnak feladata lesz ellenőrizni a bírósági szemlélyzet munkáját.

Lemondott a munkaügyi államtitkár. Bukarestből jelentik: Maxim munkaügyi államtitkár lemondott. Utódjává Budurescut fogják kinevezni.

Tizenkilenc zsidó gyereket ruháztak fel Hátszegen. A hátszegi zsidó öngyógyító egyesület 23-án volt. A kiosztás Stern Edéné elnökű, Kacz Lajos öngyógyító titkár, Berkovits Rezsóné és Felsner Adolfné választmányi tagok jelenlétében a hitközség tanácstermében folyt le. Ez alkalommal ruhát kapott 19 gyermek. Ugyanakkor a jótékony öngyógyító 3 szegény zsidó családot teli ruhával is megajándékozott.

Megjelent az Uj Kelet Hetilapja

A mai postával új vendég kopogtat lapunk előfizetőinek ajtaján: megjelent az Uj Kelet hetilapjának első száma. Szerény köntösben bár, de olyan értékeket hoz hetilapunk a zsidó házba, mely mindenképen méltó ahhoz a naphoz, melyre olvasmányul és lelki épülésül szántuk. Az Uj Kelet a zsidó közösség lapja és keserű politikai harcok fegyvere. Az Uj Kelet hetilapja azonban a szombat békeességét, a zsidó szépségekre és tudományba való elmerülést hozza. Azt akarjuk, hogy az Uj Kelet hetilapja a zsidó család, a zsidó fiatalság és a zsidó nők lapja legyen. Ehhez a nemes programhoz fog irányulni mindig az Uj Kelet hetilapjának tartalma is. A most megjelent első számban a következő nagyobb írásművek, tanulmányok és cikkek jelentek meg: Dr. Weissburg Chaim: Nyolc hétig Palesztinában (adalékok a zsidó állam fejlődéséhez). Fleischer Lipót (Temesvár): A Szidur fejlődése (zsidó kulturhistóriai ta-

Katasztrófával fenyegeti a tüzelőanyaghiány a fővárost. Bukarestből jelentik: A tüzelőanyag hiánya következtében a főváros közötti vasutja tegnap két órára beszüntette a forgalmat, két városrész pedig villamos világítás nélkül maradt. Ha ma nem érkezik tüzelőanyagszállítmány, holnap az egész város sötétségben marad és a vízművek sem tudnak működni.

A király autóbalesete. Bukarestből jelentik: Tegnap délután Ferdinánd királyt könnyebb autóbaleset érte. A sofőr Cotroceni-ből jövet az Eleferia-híd közelében ki skart került egy hóbuclát, de rosszul kormányozott és az automobil egy fába ütődött. A kocsit jelentékeny sérüléseket szenvedett, a királynak szerencsére semmi baja nem történt.

Min dolgoznak a nagy írók és komponisták. Ezt a kérdést vetette fel a „Neues Wiener Journal”. Julius Bittner elmondja, hogy C-moll szinfónián dolgozik, amit ugyan csak jó módúak engedhetnek meg maguknak, de ő — írja — megteheti, mert két jól jövedelmező operett fedezi. Kálmán Imre a „Marica” című operett partitúráján dolgozik. Thomas Mann így válaszol: „Őn azt kérdezi, hogy milyen munkán dolgozom? Éppen elég munkám van már azzal is, hogy most végzem az utolsó simításokat „Tristan és Izolda” című filmdarabomon. Azonfelül „Am Zaubenberg” című regényem korrektrát végzem és már hozzáfogtam regényem második kötetéhez, közben pedig látom a veszedelmet, hogy a második kötet után egy harmadik következik. Csínálom „Németek levelei Amerikába” című művem. Mindebből kiderül, hogy egyáltalában nem unatokozom, de egyuttal az is, hogy éveimhez képest elég jól bírom a munkát.” Molnár Ferenc egy kis könyvön dolgozik, amelyben jegyzetek lesznek a színházi rendezésről. Szó lesz benne színészekről és színészetéről és egyéb színházi apróságokról. Közben egy háromfelvonásos vizjátékot ír.

Adler Nándor hangversenye. Adler Nándor, a jól ismert fiatal hegedűművész a külföldről nagy sikerek után Kolozsvárra érkezett. Le.utóbb Bécsben szerepelt, ahol Wittgenstein herceg és nagyszámu előkelő közönség előtt aratott nagy sikert. Kolozsvári hangversenyét január 12-én este fél 9 órakor tartja a katolikus főgimnázium disztermben. A kíséretet Pongrácz Ádám zongoraművész látja el.

Az ütközők között. Tegnap éjjel súlyos baleset történt a kissebesi állomáson. Oriási hófúvás volt, a vágányok alig látszóttak ki a hóból. Kimpian Juon katonafőkező rendeletet kapott, hogy egy szerelvényhez három kocsit csatoljon. Kimpian a kapott parancshoz híven leakasztotta mozdonyt, hogy a három kocsit felvegye. Mikor a mozdonyt rá akarta akasztani a kocsikra, hóval fedett vágányra lépett, megcsuszott és az ütközők közé került. Az ütközők a szerencsétlen ember mellkasát teljesen összezúrták. Bevitték a bányfyhunyadi kórházba.

Betörték egy berlini szükségpénznyomdába. Berlinből jelentik: Egy szükségpénznyomdába betörték és onnan hater darab huszmillió és kétezer darab kétszázmillió bankjegyet loptak el, összesen százhuszezer négyezer aranyárka értékben. A Birodalmi Bank ezt a papírmárkamennyiséget nem akarta forgalomba hozni és annak megsemmisítésére készült. A tetteseket részben elfogták, a szükségpénzek valószínűleg rövidesen megkerülnek.

nulmány a héber imádságkönyv keletkezéséről). Solem Alejchem: Kaszrilevka aggmeházakap. humoros novella, fordította Assér Lemil. Ruth Klára (Nagybánya): Ószi dal (vers). Salamon; Énekek éneke. A nagy királyköltő elegszőbb énekét Giszkalay Janos fordította magyarra. Az Uj Kelet hetilapja a héber eredetit a magyar fordítással egyidejűen hozza. „A Talmud virágokertjéből” című rovat bő tárháza azoknak az örök szépségeknél, melyek a talmudi zsidóság jellemére olyan ragyogó fényt vetnek. Hosszabb hivatalos jelentés számol be a palesztinai zsidó nemzeti otthon utolsó egyhavi fejlődéséről. Ez a hivatalos jelentés érdekes kiegészítése Weissburg nagyszabásu tanulmányának. Keleti Sándor Sir-hasirim címen szép zsidó verset írt és külön rovat számol be az erdélyi Aviva-munkáról. Az Uj Kelet hetilapjának legközelebbi száma jövő pénteken jelenik meg.

Kommunista futárokat tartóztattak le Bukarestben. A „Lupta” jelentése szerint a bukaresti sziguranca az elmúlt héten letartóztatott több kommunista kurirt, akiknél siffrizozott utasításokat találtak a szovjetkormánytól.

A süket-némák első országos kongresszusa. Aradról jelentik: December 21-én tartották a süket-némák első országos kongresszusukat Aradon, amelyen száznál több delegátus vett részt Erdély és a regát városaiból. A kongresszus felirattal fordult a közoktatásügyi minisztériumhoz, kérve, hogy nyissák meg újból a süket-néma intézeteket és iskolákat.

Eljegyzés. Lichtenstein Áron Kolozsvár és Kahan Klára Máramarosziget jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Félmillió lejt raboltak el a csernovitzi rendőrspektortól. Goján Dumitru csernovitzi rendőrspektor lakásán távollétében betörők jártak, akik minden elvihető ruha- és ékszereműt magukkal vittek. Elvittek többek között négy férfi ruhát, öt női ruhát, egy női és két férfi bundát, egy női tavaszi kabátot, harminc női és férfi inget, egy antik aranyórát, két gyémántkövű arany nyakkendőt és egyéb ékszereket, összesen ötszázezer lej értékben. A nyomozás szála Kolozsvárra vezetnek. A rendőrség bevezette a nyomozást.

Ujabb rendzavarás a bukaresti egyetemen. Bukarestből jelentik: A kuzista diákok tegnap követelték Mironescu professzortól, hogy jogtörténeti órájáról zárja ki a zsidó hallgatókat. A tanár csendőrséget hívott, amely feloszlatta a zavargókat. Az előadást azután nyugodtan megtartották.

Ezer tonna szenet szállít naponta Lengyelország a vasutaknak. Bukarestből jelentik: A román-lengyel vasutak kiküldötteinek lembergi tanácskozása végetért. A kötött megállapodás szerint Lengyelország naponként ezer tonna szenet fog a román államvasutak számára szállítani.

Leégett a bukaresti püspöki palota. Ma éjjel két órakor nagy tűz ütött ki az Esculap utcában levő püspöki palotában, ahol a pápai nunciatus lakik. A tűz csaknem teljesen elhamvasztotta az épületet. A mentési munkálatokat Nicolescu tábornok ténparancsnok személyesen vezette.

A buzatermelők jutalmdijainak kifizetése. Bukarestből jelentik: Az egyes pénzügyi adminisztrációkhoz megérkeztek a fizetési meghagyások, amelyek a mezőgazdák számára az 1922-1923. évben termelt buza utáni jutalmdijak kifizetésére hívja fel az adóhivatalokat. Mint ismeretes, minden buzával bevetett hektár után kétszáz lejnyi jutalomról van szó. Minthogy a szükséges alap nem volt elegendő, a jutalmakat a lisztexport illetékeiből fogják fedezni. A jutalmakat az adóbeszedők fogják kiosztani, akik már meg is kapták a megfelelő utasításokat, hogy vonják le mindazon öszszegeket, amelyekkel a jutalomra igényjogosultak nekik tartoznak.

Rendőri hírek. Dr. Pop Vasile bejelentette a rendőrségnek, hogy ismeretlen tettesek az udvarán levő majorságot hosszabb idő óta lopkodják. Az új folyamán nyolchizott rucát és két pulykát loptak el tőle. — A tegnap este a vasútállomáson Alexandru Pop egyetemi hallgató zsebéből pénztárcáját háromezer lej tartalommal kilopták. — Weisz Ödön budapesti kereskedő bejelentette a rendőrségnek, hogy tegnap a határon, míg a csomagvizsgálattal volt elfoglalva, értékes aranyórát és láncát kilopták a zsebéből.

Grossmann Jenő Nagyvárad, Baross-u. 10 Szállit mindenféle erdőüzemi és műszaki cikkekkel a legjutányosabban!!
Sürgöncim: Grossmasin / Telefon 2-86

Jót Szépet Olesón

Dicknél

Dicknél

csak

DICKNÉL

**Str. Regina Maria
5 sz. alatt!**

Szerezze be téli szükségletét

**szenzációs
occasio áron!**

- Kartonok, delének, grenadinok **27.—**
- Flanelek **28.—**
- Kitűnő mosó barchettek . **36.50**
- Kelengye vásznak **33.—**
- Divatos ruha- és iskola-
szövetek **118.—**
- Damask abroszok hat
személyre **198.—**
- Férfi vagy női harisnyák . **16.—**
- Trico ingek **69.—**
- Tennis ingek **139.—**

stb. stb.

Az összes itt fel nem sorolt cikkek

**jóval a mai vétel-
áron alul.**

**Maradékok
minden elfogadható
árban árusítainak.**

Dick Jakab és Fia

cég

Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 5

KÖZGAZDASÁG

A kormány és a Banca Nationala viszonya. Bukarestből jelentik: Ma délelőtt a pénzügyminisztériumban értekezlet volt, amelyen résztvettek Bratianu Vintila pénzügyminiszter, Oromolu, a Banca Nationala kormányzója, Chiriacescu, a bank igazgatója, Gheorgiu pénzügyi államtitkár. Az értekezleten a kormány és a Banca Nationala pénzügyi politikáját vitatták meg. Valamennyi résztvevő a kormány jelenlegi pénzügyi politikáját az állam érdekei szempontjából a legmegfelelőbbnek találta. Megbízásra került a Banca Nationala privilégiumának meghosszabbítása, valamint a bank részéről az államnak adott kölcsönök ügye is. A határozatot egyelőre nem hozták nyilvánosságra.

Lesz-e kosztpenzadó Budapesten? Budapestről jelentik: Hetek óta tárgyalnak a Tébe megbizottai az állam képviselőivel a kosztpenz megadóztatásáról. A helyzet hosszú ideig bizonytalan volt, mert nem tudták eldönteni, vajon a kosztpenzt rendes betétként kezeljék-e, mert ebben az esetben csak a betétkamatadó jöhetne szóba. A legutóbbi napokban lényegesen előbbrehaladt az ügy, mert valószínűnek látszik, hogy új adónemeket rendszeresítenek a kamatadó formájára nézve. A kosztpenzkamatadó elhatározott tény és 25 százalékos lesz, mely összeget minden bank visszatart a betevőtől.

A mai valutapiac

A rendes ünneputáni üzletelenség mellett indult a forgalom. Nagyobb változások az elmúlt üzleti napokhoz képest nem jelentkeztek. Az árák a következők: csehrák korona 360—362, belföldi magyar korona 170—172, cseh korona 570—572, francia frank 9.95—10.00, svájci frank 34.10—34.15, dollár 196—197, font sterling 860—862, olasz lira 8.50—8.55, dinár 2.30—2.35.

Valutapiac december 27-én:

Bukarest. Devizák: Páris 980, London 852, Newyork 196, Béma 844, Zürich 34.25, Prága 578, Bécs 28, Budapest 105, Varsó 45.

Bukarest. Valuták: Napoleon 750, márka —, leva 135, török lira 107, font sterling 850, francia frank 10.30, svájci frank 34.00, olasz lira 880, drachma 360, dinár 215, dollár 197, lengyel márka 50, osztr. korona 27, magyar korona 62, cseh korona 565.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Newyork 572.5—572.75, London 2485.5—2483, Páris 28.70—28.70, Milano 2477.5—2480, Prága 1673.75—1673.75 Budapest 302.5—302.5, Belgrád 650—650 **Bukarest** 295—295, Varsó —, Bécs 81—81, Berlin 140—140.

Bevonják az orosz államjegyeket. Moszkvai távirat jelenti: A szovjetkormány legközelebb meg fogja vitatni Szokolnikov pénzügyi népbiztosnak azt a javaslatát, hogy kivonják az államjegyeket a forgalomból és fx valutával, részben ezüst érmekkel is helyettesíték. Ha a javaslatot a kormány elfogadja, azt még a jövő év tavaszán hajtják végre.

Magyarország háborúelőtti adósságainak rendezése. Budapestről jelentik: S. hober Béla, a Pénzügyügyi Központ vezérigazga ója párisi tárgyalásai a kalmával az angol clearing-hivatallal, ugyszintén a francia hitelezők cso-

portjának képviselőivel megegyezést kötött a háboru előtti adósságok törlesztésére. Az eredeti megegyezés értelmében Magyarország a háboru előtti négy és félmillió font sterlinget évi félmillió részletben törlesztette volna. Az új megállapodások értelmében azonban évente csak kétszázezer font sterlinget kell törleszteni, ezt is csak féléves részletekben. Az egész összegnek kamattal való törlesztése harmincöt év leforgása alatt lesz elintézendő. A francia hitelezők a rendes fedezeti biztosítékok mellett kötvényeket is kapnak.

A vendégioi árák maximálása. A kolozvári vendéglősök és szállodások ipartársulata csütörtökön beadványt intézett a városi tanácshoz, amelyben arra kéri a tanácsot, hogy a maximálásra vonatkozó rendelkezéseit haladéktalanul vegyrevizió alá, mert a mai maximális árák mellett a vendéglősök bevételeik és kiadásaik között képtelenek egyensúlyt tartani. Kélcnc ételnemű kalkulációját kéri, azonkívül hogy bizottság szálljon ki a vendéglősökbe, győződjön meg hitelesen a különböző osztályokhoz tartozó vendéglők üzemi kiadásairól és reális számítások alapján állapítsa meg az ételneműk árát, kötelező súlyát és minőségét. A beadvány arra kéri a tanácsot, ne halogassa sokáig ezt az ügyet, amelynek sorsától ma az egész vendéglősipar léte függ.

— Mit hozzon az angyal Kun Mátyástól, Calea Victoriei 2. sz. alól?
— Apukának zsebkést?

Róka, kelme, Szörmefestés,
vegytisztítás legszebb kivitelben

KRISTÁLY

nál Cluj. Telefon 500. Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban

Csak Bogsdumot
Bogsdumot

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL! EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK. CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

Meglepő olcsó árák!
December 1-től dec. 15-ig
15% engedmény!

HA

Meglepő olcsó árák!
December 1-től dec. 15-ig
15% engedmény!

jó, olcsó, szép és praktikus
karácsonyi ajándékot akar venni, úgy vásároljon

Heliosnál, Fötér 7.

Mindenemű kötöttáru, kabát, jumper, női és férfi mellény, női és gyermekruhák, sálak, sapkák stb.
Az előirt gyári árakból

15% engedmény 15% engedmény

Péntek,
Erdé
rekvirálás
vendéglősök
és egyéb re
takere több
lyan több c
kor a vend
legényeges
széveség e
palmazásár
tesítés jót
Ezerint a
miniszterai
Erdélyben
sokat. Az
vesben tárg
legközelebb
megjeleni
ban való b
A va
Bukarestből
pénzügymin
bizottság.
tanak men
kiviteli vár
.....
Gyö
mesvárról
sét 24-én
én 4:1 a
Meg
bürok a sz
sztrajkba
mivel a sz
Tör
mérése.
uszóversen
fogja vége
szét is st
letes lesz
mezőképe
vezések s
Há
plasztra.
ki az olit
vita her
és párbaj
szét képe
nak kiuta
.....
SZÍN
A
Péntek: C
Szombat:
Vasárnap
A
Péntek: T
Szombat:
Est
Vasárnap
Est
Hétő: L
Se
kivül é
ben E e
a halálo
modern
Ur
a vipera
ban. Fős
király.
védelme
film.
Ap
mény!
felvonás
Guaira
René M
ták egé
Zs
Vétel
A
II. Pista

Manometert, mindenféle mérőműszereket készit és javításokat vállal Gáspár műszerész Arad, Strada Horia 1. Javítás végett beklüdtött műszereket rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 211

APROHIRDETÉSEK

Aprohirdetéseket egyszeri közlési díja szavanként 2 let. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 let. Legkisebb aprohirdetés díja — 10 szög — 20 let. Jellegű hirdetésekre számítású felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésekkel a kiadóval valóban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 let 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Rövidáruszakmából jó bizonyítvánnyal rendelkező izraelita, nőtlen kereskedő azonnali belpésre keresetlik. Ajánlatok Singer Salamon Báj, címre küldendők. 6645

Olesó tűzifa!

Prima száraz hasábfát és vagontételben legolcsóbban házhoz szállít Richter Salamon volt Széchenyi-tér 37.

Tiszta butorozott szobát keres két fiatal ember. Ajánlatokat „Esetleg állásal” jellegre a kiadóba kér.

Házitanítónak ajánlok egyetemi hallgató és hógédulót ad, esetleg lakás ellenében. Ajánlat a kiadóba „Gyakorlat” jellegre kérések. 6643

Hulpaek papirt

(nagyon szép, fehér, nagyalaku, alföldi áru)

métermázsánként 2.400 lejért

szállít a

Cartea Românească Diciosánmartin

Keresek megvételre 150 darab három és fél méteres faabroncsot. — Cím: Sámson Lajos Odorheiu. 6642

Eladó férfiruhák Erzsébet-u. 6. földszint.

Butorozott szobát keresünk január 1-re. Leveleket „Tanítónék” jellegre a kiadóba.

A legfinomabb
Korom=anyagokat
gyártja

Negru de Fum S. A.
Dicio-sánmartin

Írógépek

és kellek állandóan nagy választékban. Javításokat legolcsóbban vállalok. Cluj, P. Mihai Viteazul (v. Széchenyi-tér) 40. sz. Telefon 493

GARDI és TARSA

fényképezési műterem Cluj-Kolozsvár, str. Saguna (v. Bartha Miklós-utca) 13

FÉLIX GYÓGYFÜRDŐ (NAGYVÁRAD MELLETT)

A világ egyik legesődsőbb kénés gyógyfürdője. A gyógytörzés naponta 19 millió liter 45 fokos gyógyvizet hoz fel 50 méter mélységből. Páratlan gyógyhatás csusz, reuma, köszvény, ischias, lobos izmalmányok, pói megbetegedések, izületi bántalmak stb. ellen.

Egész éven át nyitva. Speciális téli kura. Téli hónapokban I. és II. osztályú penzió. I. oszt. napi 200.— lej, (beleértve fürdőt, lakást és napi ötszöri étkezés, II. oszt. penzió 150.— lej. Állandó szakorvosi felügyelet. Téli sportok. Enyhe éghajlatu kellemes téli üdül- és kirándulóhely

Időt és pénzt takarít meg, ha

autógummit vesz Emil Blagánal Cluj, Piata Stefan cel Mare No. 3. Telefon 2-70. Kívánatra árjegyzékkel és leírással szolgál!

קק ארם האדון גדול תצו
Comunitatea-Ovren Ort. Oradea-Mare Orth. Zsidó Hitközség
465 7000 11 11 11

קהלתנו מבקשת דין מצוין גדול בתורה ודא...
אל התחם משה עם תעודותיו מגדולו חכמו
הדור המעידות שהוא ראוי לאותה איצטלא.
וארדוקודולו יום כסלו תרפ"ד לפ"ק
עקב קאפל מיטטעלמאן
ארבעטע
Mittelman Jakob, hitk. elnök h. Oradea-Mare

GOERZ

ROLL-TENAX

Kamrák, objektívek, tekeresfilm, filmpakk, lemezek, látszóvek
Képes árjegyzékkel ingyen, beismertre küld!

L. B. Gibson vezérképviselő Bucuresti, Str. Sevastopol 13

F. hó 31-én hétfőn DIANA

gőz- és kádfürdő a közönség b. rendelkezésére nyitva áll

„Barzel” Cluj-Kolozsvár, Piata M. Vit. 13
Fierarie 1480 Vasúzetel Telefon 10-49.

Félig ingyen!

Női kabátok és férfiruhák

Női kabát jóminőségű szövetből Lei . . . 1350.—
Női kabát biberettel 1600.—
Püüss-bunda 2900.—
Pérfi raglán gyapju-double 1800.—
Teljes férfidöltöny 1300.—
Ezenkívül gyönyörű modellek állandóan raktáron

Calea Regele Ferdinand 34.
(volt Ferencz József-ut)
az Uránia-Mozgóval szemben

Izrael & Co Cal. Victoriei 2

Karácsonyi és újévi árainkból 15% kedvezményt adunk!

Karácsonyi és újévi árainkból 15% kedvezményt adunk!

Kisvasuti apróanyagot és „S” talpfakapcsokat

raktárról szállítok
Hoffmann Sándor gépészmérnök gépműhelye Cluj-Kolozsvár, Székely-ut 2. szám alatt

Sándor Agoston Utoda

cégnél békebeli női és férfi bőrkeztük újra kaphatók

Férfidivatkülönlegességek! Férfi fehérneműeket
mérték után vállalunk

Férfi francia „French”-ing 270 lej, valódi Pichler-kalap 300 lej

szekeszty
BIVATAL
Cluj-Kolozsv
L. Pop, (Bra
Telefon: Sz
és kiadóhiva
Zs. N. Sz.
A kéziratok
szerkesztőse
rendők. Kéz
zduak

Cluj-Koloz

A bór
ujra napire
segi klausu
válnak a
ményben v
a kisebbsé
nyegató ké
Nekünk, ki
a probléma
Kétségtele
inkat nemz
állammal e
kal inkább
értésére al
sekre. Épp
döntője m
nek kell t
komolynak
as egyik e
kényezér h

Ettől
retődséne
per tárgya
szerzőlése
dés pontja
magunk b
saint-germ
vonzakozó
ben vajmi
szemvédele
akaratában
edlgi kor
asakítja
békészerző
zetiségek
anyanyelv
egye fey
a békésok
nak az an
legfeltárló
pen a net
szátabbu
szársána
beasólóbe
fálta, ha
sobbégi

A nemze
bód kezdé
a szint-ge
ember el
kötött G
nem kény
ember óu
zidas sok
ségek szá
szerzőlése
nek a pa
tikusáma
nemcsak
züléért,
tettek rá

A
jezése, az
trofálni.
momentu
az ország
törökveszt
tufutott
gálnak é
milyen h
mostani
fakadt,
meg, a
egymás
pedig ki
Románia
nemzetk
azokban,
tek az
bizalmát
kell, hog
ban nem
is küzd,
ez az ut